

testimonis de l'amplificació amb -s-: el ky. *mign* 'aigua-moll', parteix d'una base *MŪKINO-; el ky. *mwyth* i l'irl. mj. *mocht* signifiquen 'moll, bla', y parteixen de MŪKTO-, el gaèlic *smug* és 'cara de mocs' (Pok., IEW, 744): a l'article MOCA hem vist que el mossàrab obliga a suposar un tipus sorotàptic MUKIA 'mamella, mugró'.

No dubtem gaire, doncs, que el nostre *moixernó* ve d'una base indoeuropea *MŪKSENON- d'aquesta família. I que el fr. *mousseron*, angl. *mushroom*, oc. *moussa(i)roun*, cat. *moixeró*, vénen de la var. *MŪKSARION-, derivada de la mateixa arrel.

Que no gosarem decidir que sigui sorotàptica o sigui cèltica: l'àrea fins al Canal i el sufix -ERN- fan pensar en el cèltic, sense descartar l'altre, la manca de l'amplificació en -s- en les llengües cèltiques conegudes, i la vigorosa i original representació en els Pirineus, obliguen a no tancar l'altra porta.

DERIV.: *Moixerera*; *moixarronera*. *Moixardines*; *moixeró*, -arró, per a tots ells veg. supra.

¹ *Moixernó* només català, i aquí excepcional, és natural que resulti de l'assimilació típica en el català oriental (LleuresC, 199-200). *AlcM* vol esmenar la plana al Dfa. canviant-li l'ortografia *moixernó* en l'antitradicional *moixarnó*. Sense altra raó que haver constatat una pronúncia *mošarnó* amb a en dues viles del Sud del cat. occidental. És sabut que, en posició pretònica, aquest dialecte presenta sovint casos de e > a, però moltíssims davant r: en aquestes condicions un sol cas de -ern- té més força indiciària que tres casos del cas trivial de er > ar (i ja he donat algun testimoni de *mošernó* i molts de *mošeró*).

Moixeret, V. *moixó* *Moixerxa*, com que és a base de licors, i 'beure' i 'mamar' es diuen *xumar* en aquell llenguatge pintoresc, aquest *mušerə* que reporten DAG. i *AlcM* deu estar per *xumerra* *Moixet* i *moixeta*, V. *moix* i *moixó* *Moixet-moixet*, V. *moix* *Moixí* no deu anar amb *moixernó* sinó pels colors tan marcats d'aquest bolet, es deu identificar amb l'adj. *moixí* (pèl *moixí*, V. MOIX) *Moixí* (pèl etc.), V. *moix* *Moixicós*, V. *moixaina* (MOIX) *Moixiganga*, V. *veixiga* *Moixina*, V. *moix* i *moixal* *Moixinada*, *moixiner*, *moixo*, V. *moix*

MOIXÓ, 'ocellet', del ll. tardà MŪSCIO, -ŌNIS, 'mosqueta, mosquit', derivat de MŪSCA 'mosca', que es va conservar amb el mateix sentit en llengua d'oc i parlars portuguesos, però va passar a designar un volatíl una mica més gran, tal com en català, també en certs dialectes d'Aragó, del Nord de França i del Nordoest de Germània. □ I.^a doc.: 1308.

«Lo primer bé que suscitaret en los crestians serà que cells qui amen la veritat del crestianisme, e ara estan amagats axí com perles en arena, e *moxons* en barça d'espines e tortres en selva, per la multitud e l poder dels adversaris --- trauran lo cap defora --- e encendran e enflamaran los altres», Arnau de Vilanova (*Informació al rei Frederic*, a. 1310, NCl. I, 239.25). *AlcM* i el DAG. en citen un ex. de 1373 i un del se-

gle XVII. Figura *moxons* en les rimes en -ons del diccionari de JMarc (§ 1480), sense definició; un significat com el de l'oc. ant. i mod. *moisson* «moucheron, cousin» no degué ser desconegut en català antic, car el *Voc. Cat.-Al.* de 1502 posa *moxon* al mig de la llista d'insectes (entremig de *mosca*, i «cucs: *würmen*») amb la trad. alem. dialectal *gölzcen* (avui al dial. *gölse*, que Th. Schumacher i Kluge-M. assenyalen entre els concurrents de l'al. *mücke*); de tota manera seria excepcional, i OPou (seguit per tota la tradició lexicogràfica) ja posa «caça de ocells: aucupium» sota l'encapçalament de «caça de pardals o *moxons*» (*Th. Pu.*, 55).

Avui és un mot usat més o menys a la major part del domini, o almenys conegut pertot arreu, pertot usat literàriament. La gent poc l'usa en català oriental, a partir del Penedès cap al Nord, i no pertany a l'ús col·loquial de Barcelona, ni en general del cat. central, on s'usa i abusa del mot *ocell*; des de princ. de segle la llengua literària l'ha tornat a posar en honor, com un mot indispensable, que eviti l'abús de *ocell* (i necessari per reduir *au* al seu paper de terme savi, naturalístic i només usable en pocs casos) i així el trobem en l'ús literari fins dels escriptors més refractaris a servir-se de termes llibrescs. És utilíssim també estilísticament, quan hi ha interès a subratllar la petitor i frevolesa de l'ésser: «Ai castanyers amics!, ai *moixó* que suara has vingut a picar arran dels meus peus les petites engrunes --- ai blavor del cel --- no permeteu que m'envoli i em perdi ---»; «mireu --- quin bé de Déu de fruita --- Teniu, mengeu aquesta poma, que els *moixons* ja l'havien encetada: és un arrop», Coromines (*Jardins de St. Pol*, O. C., 820b11f.; *Silèn*, O. C., 96b12).

En l'ús col·loquial és una paraula vivíssima des del Penedès cap al Sud, CpTarr etc., i tant o més en tota l'àrea del cat. occid.; en molts llocs en una pron. *mišó* de caràcter vulgar i rústic: en el migjorn del català occidental, per exemple, *mošó* a Almatret, però *mišó* a Seròs, a Àsps: p. ex. n'és un el *salutari*; de la partida de *Les mojšónes* em deien a l'Albi que el nom li ve «perquè hi anaven a agafar *mišóns* amb busques»; i així va seguint al Nord en tot el cat. occid. fins dalt del Pirineu: «allà caçaven *loz mojšonz* amb vesc»⁴⁵ Montgai.

A la part pirinenca i subpirinenca ja no se sent normalment aquesta pron. vulgar: «allà és lo Roc *dəl mušó*» Ladurs; «és un tossal en forma d'ala de *mošó*» Cabó; Tros del *mojšó* i la Mata 'l *mojšó* a Pallerols del Cantó; i com a NL sobretot designant fonts on els *moixons* s'abeuren (i sovint van a posar-los paranys): Font des *mojšóns* al camí de la Seu, des de Rialb de Nog.; «Font de *Matamojšóns*» a Sorpe; i *mušóns* o *mojšóns* o *mošonéts* és el que vaig sentir pertot a Cardós i Vall Ferrera; així mateix a l'Alta Ribagorça: Forat del *Moixó* Boí, un *mošoné* Llesp, «unes serps que atrauen es *mojšóns* amb l'alén» Erill-Castell. Així segueix al llarg de la frontera lingüística: «l'enganya-pastors és un *mojšón*» Benasc (1965); «el urión ye un *moixón* mol maḥo» ibid. (Ferraz, 79); «mos portarem